

працівників. Зростання рівня фондоозброєності – шлях до підвищення продуктивності праці. Але необхідно слідкувати за тим, щоб темпи зростання фондоозброєності не випереджали темпи зростання продуктивності праці.

Забезпеченість підприємства енергоресурсами характеризують такі показники, як енергозабезпеченість та енергоозброєність. Між рівнем цих показників і кінцевими результатами виробництва існує пряма залежність – з їх підвищенням зростає врожайність культур і продуктивність тварин, збільшуються продуктивність праці і прибутки підприємств. Водночас необхідно економно витратити цей вид енергії за рахунок упровадження, насамперед, економічних високопродуктивних електроустановок і електродвигунів підвищеної експлуатаційної надійності, а також здійснення режиму економії [1].

Перевага показника фондорентабельності полягає в тому, що він інтегрально враховує ефективність використання живої праці і динаміку прибутку. Значне зростання даного показника свідчить про зростання ефективності використання основних фондів [2].

Питома вага основних засобів у майні підприємства становить 82,14 та 88,47 %, що означає нормальне забезпечення процесу виробництва та виконання планів виробництва.

Отже, в умовах постійно зростаючого технічного прогресу зростання вартості основних засобів є закономірним явищем, та сільськогосподарські підприємства для оптимізації виробництва повинні прагнути ефективного їх використання. Підвищення ефективності використання основних засобів підприємств є одним із основних питань у період переходу до ринкових відносин. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

Науковим результатом даного дослідження є систематизація узагальнюючих показників вартості основних засобів сільськогосподарських підприємств та обмежень в їх застосуванні.

Перспективою подальших наукових досліджень є вдосконалення методичного забезпечення аналізу ефективності використання економіко-математичних методів.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Царенко О. М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу: навч. посібн. / О. М. Царенко. – 2-ге вид. – Суми : Університетська книга, 2006. – 240 с. 2. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз / В. Г. Андрійчук. – К. : ХНЕУ, 2005. – 292 с. 3. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий АПК: учебн. пособ. / Г. В. Савицкая. – 6-е изд. – Мн. : Новое Знание, 2006. – 652 с. 4. Мішина С. В. Аналіз у галузях виробництва і послуг : навч. посібн. / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 240 с.

УДК 005.915:366.71

Левченко М. М.

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація. Визначено та систематизовано внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на фінансову стійкість банків, що дозволяє виявляти проблемні місця в їх функціонуванні, вчасно приймати рішення щодо підвищення ефективності їх діяльності.

Анотация. Определены и систематизированы внутренние и внешние факторы, влияющие на финансовую устойчивость банков, что позволяет выявлять проблемные места в их функционировании, своевременно принимать решения по повышению эффективности их деятельности.

Annotation. The article defines and systematizes internal and external factors that affect the financial stability of banks, which makes it possible to identify problem areas of the bank activity and make timely decisions on raising their effectiveness.

Ключові слова: стійкість, фінансова стійкість банку, фінансова стійкість банківської системи, стабільність, фактор, надійність.

© Левченко М. М., 2014

Розвиток економіки безпосередньо залежить від стану банківської системи, фінансування та обслуговування підприємств банками. В умовах наростаючої фінансової кризи однією з основних проблем, яка стоїть перед вітчизняною банківською системою, є підтримка її стабільності та надійності.

У світовій практиці питанням попередження та запобігання банківських криз приділяється велика увага, держава надає істотну підтримку банкам, щодо відновлення довіри до них з боку населення та забезпечення їх фінансової стійкості та стабільності, оскільки, без стійкої та стабільно функціонуючої банківської системи неможливо розвивати економіку країни та вирішувати соціальні завдання. Саме стійкість кожної банківської установи забезпечує ефективне та стабільне функціонування всієї банківської системи. Фінансова стійкість є фундаментальним поняттям, що найбільш точно відображає проблеми та тенденції розвитку банківського сектору. У процесі дослідження проблеми забезпечення фінансової стійкості в основному порушуються питання аналізу та управління фінансовою стійкістю, у той час як надзвичайно важливим є визначення факторів впливу на забезпечення фінансової стійкості банків.

Як показав огляд економічної літератури проблемам забезпечення фінансової стійкості банків приділяли увагу такі вчені, як: Крухмаль О. В., В. Вітлінський, Коваленко В. В., Тимошенко О. П., Барановський О. І., Ключко Л. А., Шелудько Н. М., Склеповий Є. В. та ін. [1 – 8].

Метою даної статті є аналіз сучасного стану банківської системи, визначення внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на фінансову стійкість банків, що надасть змоги підвищити ефективність діяльності банків.

За останні роки становище й умови діяльності банків істотно змінилися. Відносна нестабільність курсу національної грошової одиниці, інфляція спонукають банки забезпечувати прибутковість за рахунок розширення обсягу банківських операцій та послуг. Разом з тим вони не мають можливості ефективно вкладати кредитні ресурси у сферу реального виробництва у зв'язку з його низькою рентабельністю, тому банківська діяльність продовжує залишатися ризиковою.

Фінансова стійкість – це якісна інтегральна характеристика спроможності установи ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток шляхом трансформації ресурсів та мінімізації ризиків, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [1].

Фінансова стійкість повинна бути не лише короточасним досягненням банків, а й стратегією їхнього розвитку. Належний рівень фінансової стійкості банків є відображенням їх високоефективного функціонування, достатнього нарощування фінансових ресурсів та раціонального управління ними.

На фінансову стійкість банківської системи впливає безліч факторів, які залежно від якісних характеристик їх впливу мають як позитивне, так і негативне значення.

На думку Коваленко В. В., на зменшення рівня фінансової стійкості банків можуть впливати такі фактори: високі ризики кредитування, що зумовлені неефективною структурою економіки; залежність банківської системи від фінансового стану підприємств-позичальників; зростання ризиків, пов'язаних із фондовим ринком і динамікою цін на окремих сегментах фінансового ринку; проблеми з поверненням зовнішніх запозичень, які активно залучалися в попередні роки; рівень капітальної бази банківської системи та досить низька якість ресурсів; проблеми рефінансування банків; політичне втручання в діяльність банківської системи [2].

До зазначених факторів Барановський О. І. додає такі: зниження якості банківських активів; втрата довіри з боку вкладників, що підтверджується фактом відтоку депозитних коштів; зниження ліквідності; зменшення капіталізації банків; скорочення ресурсної бази банків; зростання процентних ставок; збільшення обсягів неповернутих валютних кредитів; складнощі із залученням нових інвестицій, зумовлені кризовими явищами на європейських фінансових ринках та зниженням кредитних рейтингів значної частини українських банків високі ризики кредитування, що зумовлені неефективною структурою економіки; залежність банківської системи від фінансового стану підприємств-позичальників; зростання ризиків, пов'язаних із фондовим ринком і динамікою цін на окремих сегментах фінансового ринку; проблеми з поверненням зовнішніх запозичень, які активно залучалися в попередні роки; рівень капітальної бази банківської системи та досить низька якість ресурсів; проблеми рефінансування банків; політичне втручання в діяльність банківської системи [3].

Фактори, що впливають на формування стійкості банку наведено в таблиці.

Таблиця

Фактори, що впливають на формування стійкості банку

Зовнішні фактори			Внутрішні фактори
Економічні фактори	Соціально-політичні фактори	Фінансові фактори	
1) інвестиційний клімат; 2) стан платіжного балансу країни; 3) податкова політика; 4) стан економіки	1) соціальна політика; 2) стійкість уряду; 3) політична стабільність	1) процентна політика НБУ; 2) кредита політика валютна політика НБУ; 3) стан грошового ринку; 4) величина валютних резервів НБУ	1) якість активів банку; 2) рівень менеджменту; 3) рівень рентабельності; 4) ліквідність балансу банку; 5) платоспроможність; 6) адекватність капіталу банку

Наведені фактори є загальними для всіх банків й істотно впливають на досягнення ними стану фінансової стійкості.

Особливу увагу при цьому слід приділити виявленню зовнішніх факторів, які впливають на банківську систему незалежно від діяльності банку та внутрішніх факторів, які залежать від функціонування самого банку, і визначають ступінь їх впливу на діяльність та стан банку.

Наведені міркування стосуються вивчення зовнішніх факторів, що впливають на досягнення банком фінансової стійкості. Разом з тим слід ураховувати також і внутрішні фактори, які залежать від функціонування самого банку.

Аналіз зазначених факторів дасть можливість виявити проблемні місця функціонування банку та вчасно прийняти рішення щодо усунення цих проблем, що приведе до підвищення ефективності діяльності банку.

Також забезпеченню фінансової стійкості банківської системи суттєво сприяє своєчасність та якість оцінки її фінансового стану; здійснення стрес-тестування; виявлення наявних і потенційних ризиків, що супроводжують її функціонування; формування дієвої системи раннього запобігання кризовим явищам [4].

На думку автора, для підвищення фінансової стійкості комерційних банків слід вжити такі заходи:

1) стабілізація національну валюту шляхом: запровадження на певний період дії валютного коридору; вжиття певних обмежувальних заходів щодо збільшення пропозиції іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку і скорочення попиту на неї; зниження рівня доларизації вітчизняної економіки, адже підрич довіри до національної грошової одиниці зумовлений передусім виконанням грошових функцій на території нашої країни іноземною валютою – доларом США (частково – євро);

2) стабілізація банківської системи, що забезпечується шляхом: гарантування збереження вкладів у банківських установах; контролю за цільовим використанням кредитів рефінансування; обмеження боргового тиску на позичальників; надання гарантій за міжбанківськими кредитами; формування системи моніторингу за появою ознак нестабільності; рекапіталізації банків; поліпшення управління ризиками тощо;

3) удосконалення нормативно правового поля діяльності банківських установ через внесення змін до законодавчої бази в частині систематизації обов'язкових економічних нормативів, що дасть змогу підвищити ефективність банківського регулювання та нагляду [6];

4) активізація процесів реорганізації і реструктуризації банків, як засобу зміцнення їх фінансової стійкості, а також, виходячи з критеріїв економічної ефективності банків- правонаступників, законодавче врегулювання стимулюючих заходів, зокрема зменшення капіталу проблемного банку, що приєднується до фінансово стійкого, на суму безнадійних та сумнівних до повернення боргів;

5) запровадження податкового стимулювання банківської діяльності шляхом: диференціації ставки податку на прибуток, зокрема, підвищити її на прибуток, одержаний від посередницьких операцій на фондовому та валютному ринках і знизити ставку за прибутком, одержаним від наданих у виробничу сферу довгострокових кредитів, що сприятиме активізації інвестиційного процесу і відродженню національного виробництва; розширення бази оподаткування податком на прибуток за рахунок відновлення режиму оподаткування сум дооцінки іноземної валюти й упорядкування практики створення страхових резервів за активними операціями; удосконалення оподаткування ПДВ через запровадження оподаткування операцій з купівлі-продажу за ініціативою банку іноземних валют та цінних паперів, що дасть змогу стримувати зростання ризикованості цих операцій, а також встановлення пільгового оподаткування лізингових операцій, що сприятиме заохоченню інвестицій в реальний сектор економіки [6].

Таким чином, підсумовуючи зазначене можна сказати, що визначення та систематизація впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансову стійкість банків дозволить виявити кількісну залежність від факторів, що формують фінансову стійкість; виявити проблемні місця функціонування конкретного банку; вчасно приймати рішення стосовно напрямів поліпшення фінансової стійкості банків. Дослідження і врахування зазначених факторів дозволить забезпечити ефективне та стійке функціонування банківської системи України, збільшити прибутковість банків та досягти мінімізації ризиків.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Крухмаль О. В. Оцінка фінансової стійкості банків / О. В. Крухмаль. – Суми, 2007. – 20 с. 2. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика : монографія / Коваленко В. В. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 228 с. 3. Барановський О. І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання : монографія / Барановський О. І. – К. : КНТУ, 2009. – 754 с. 4. Тимошенко О. П. Стійкість банківської системи України: теоретичний аспект / О. П. Тимошенко // Науковий вісник БДФА : Збірник наукових праць. – Вип. 4 (13): Економічні науки. – Чернівці, БДФА, 2008. – С. 59–65. 5. Склеповий І. Є. Складові стійкості комерційного банку / Склеповий І. Є. // Фінанси України. – 2002. – № 5. – С. 138–143. 6. Ключко Л. А. Фінансова стійкість комерційного банку, методи її оцінки та зміцнення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук спец. 08.04.01 "Фінанси, грошовий обіг і кредит" / Л. А. Ключко. – К., 2002. – 17 с. 7. Шелудько Н. М. Фінансова стійкість комерційних банків та механізм її забезпечення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 "Фінанси, грошовий обіг і кредит" / Н. М. Шелудько. – К., 2000. – 18 с. 8. Вітлінський В. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку / В. Вітлінський, О. Пернарівський // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 48–51.